

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Иванов Янев

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.6. Информатика и компютърни науки, докторска програма по Информатика

Автор на дисертационния труд:

Александър Насков Трайков

Тема на дисертационния труд

СТАНДАРТИЗИРАНЕ И ИНТЕГРИРАНЕ НА РАЗНОТИПНИ ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ

научен ръководител

проф. д.м.н Георги Атанасов Тотков

1. Общо описание на предоставените материали.

С решение от 01.03.2017г. на ФС на ФМИ при ПУ ”Пансий Хилендарски” съм избран за член на НЖ по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „СТАНДАРТИЗИРАНЕ И ИНТЕГРИРАНЕ НА РАЗНОТИПНИ ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ“ за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по област на висшето образование 4.Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.6. Информатика и компютърни науки, докторска програма по Информатика. Автор на дисертационния труд е Александър Насков Трайков. С решение на научното жури по процедурата съм определен да изготвя СТАНОВИЩЕ.

Предоставени са ми материали в съответствие с изискванията на нормативните документи. Предоставените ми документи по процедурата са редовни и съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ПУ ”Пансий Хилендарски”. Нямам информация за нарушения по процедурата.

2. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 170 страници и се състои от увод, четири глави и заключение, от които 4 страници увод, 130 страници изложение, 3 страници заключение и 7 страници използвана литература. Използваната литература включва 161 източника, от които 19 на кирилица и 84 на латиница. Списъкът с авторските публикации по темата се състои от 5 заглавия.

1.1 Актуалност на разработвания проблем

Развитието на информационните технологии даде възможност за разширяване на дейността на организациите и така се стигна до протичане на процеси, при които е необходимо обединяване на данни и приложения. Това от своя страна направи задължителна интеграцията на информационните ресурси.

На база казаното до тук считам, че представената дисертация е в актуална област – стандартизиране и интегриране на разнотипни информационни ресурси.

1.2 Цели и задачи

Целта на дисертационния труд е да се предложат, изследват и апробират стандарти, методи и средства, подходящи за автоматизирано генериране и архивиране на разнотипни информационни ресурси – резултат от работата на информационни системи, работещи в рамките на една организация.

За постигането на тази цел са поставени следните задачи:

Задача 1. Проучване на теории, стандарти, методи и организации с предмет-интегриране на разнотипни информационни ресурси.

Задача 2. Създаване на модели на данни и архитектура на система за депозиране и архивиране на информационни ресурси, както и за автоматично генериране на метаданни в рамките на процеси, базирани на институционална информационна структура.

Задача 3. Създаване на софтуерен прототип на система за депозиране и архивиране на съдържание и метаданни за информационни ресурси.

Задача 4. Експериментиране на системата за интеграция на разнотипни информационни ресурси върху конкретна институционална инфраструктура.

1.3 Структура на дисертационния труд

Дисертацията е структурирана в четири глави, увод и заключение.

В увода е представена целта на дисертационния труд и поставените за постигането ѝ задачи.

В Глава 1. Стандарти, методи и средства за интеграция на информационни ресурси са разгледани основните понятия и определения, свързани с информационни ресурси, системи и метаданни. Специално внимание е отделено на изследвания, стандарти и методи за интеграция на разнотипни информационни ресурси, генерирани от различни процеси в бизнес организации. Анализирани са редица съществуващи цифрови хранилища за съхранение и автоматизирано генериране на информационни ресурси като от тях са проучени най-популярните в академичната област. Преведена е класификация на съществуващи платформи. В края на гл. 1, на базата на проучените източници, са направени основни изводи, които водят до формулирането на СИРИР и концепцията за нормализиране на данни.

В Глава 2. Модели, архитектура, методи и шаблони на СИРИР са определени изисквания за реализацията на СИРИР, базирани се на изводите и възможностите на съществуващи ЦХ от гл. 1. Изхождайки от концепцията за нормализация на данни и необходимостта да се удовлетворят зададените изисквания, е представена архитектура на системата като се отделя специално внимание на задълженията и възможностите на всеки от шестте слоя на архитектурата. Дефинирани са метод за генериране на динамични данни, базиран на работа с йерархични структури от метаданни, и основни програмни шаблони за дизайн, които се използват за по-нататъшното реализиране на СИРИР.

В Глава 3. Реализация на софтуерен прототип на СИРИР са представени специализирани програмни шаблони като производни от дефинираните в гл. 2, целящи да поставят основи за реализацията на метода за генериране на данни. След поредица от следствия се формулират общите модели на метаструктури и множество от данни, модели за автоматизиране на процеси и модел на справки, които се използват в архитектурата на СИРИР за нормализацията и генериране на разнотипни информационни ресурс, резултат от работата на различни процеси. Представен е и модел за презентационната част на ЦХ, който се използва от крайните потребители на системата.

В Глава 4. Интегриране на разнотипни информационни ресурси в ПеУ е представен проектът ПеУ като подходяща среда за интеграция на СИРИР. Избрани са основните средства за реализация както и системните характеристики, използвани за провеждане на тестове. Базирайки се на представените средства, се реализират зададените в гл. 2 архитектурни слоеве и в гл. 3 модели за метаданните, автоматизирани процеси и справки като нагледно се представя тяхното приложение в работата на СИРИР чрез изпълнението на три експеримента в рамките на ПеУ. Генерираните резултати са подложени на щателен анализ, за да се удостовери валидността и успехът на експериментите.

В Заключението получените резултати са обобщени по задачи 1. – 4. и са изведени основните научни, научно-приложни и приложни приноси на дисертационния труд. Формулирани са перспективи за бъдещо развитие на дисертационната тематика.

2. Приноси на дисертационния труд

Приемам и подкрепям авторските претенции за научни, приложни и научно-приложни приноси. Те са, както следва:

Научни приноси:

1. Създадени са модели за динамично генериране на ресурси чрез автоматизирани процеси и на основата на структури от метаданни;

2. Дефинирани са подходи за интеграция на информационни ресурси и динамична система за класифициране на метаданните.

Научно-приложни приноси:

1. Създадена е архитектура на системата за интеграция на разнотипни информационни ресурси, подходяща за обмен на данни между разнородни информационни системи;

2. Реализиран е прототип на софтуерна система за генериране, запазване и търсене на информационни ресурси.

Приложни приноси:

1. Създадени и тествани са компютърни модели;

2. Проведени са конкретни експерименти по създаване на централизирано хранилище в рамките на Пловдивски електронен университет за генериране на информационни ресурси.

3. Публикации и цитирания

Представените публикации по дисертационния труд са 7 на брой, като 3 от тях представляват глави от книгата „Университетът, документите, хората“. Всички публикации са на български език. Една от публикациите на дисертанта е самостоятелна.

В две е първи съавтор. В три е втори съавтор.

Забелязани са четири цитирания на публикациите по дисертационното изследване.

4. Бележки по дисертационния труд

Към дисертационния труд според мен могат да се отправят само технически забележки, които по същество на се пропуски, а слабости. Най-съществената такава е разликата при описанието на структурата на дисертационния труд в автореферата и дисертацията.

Тези забележки по никакъв начин не поставят под съмнение подхода при организирането и провеждането на дисертационното изследване, както и интерпретацията на получените резултати и тяхното приложение.

Препоръчвам на докторанта да се ориентира към публикуване на изследванията си в престижни чуждестранни издания, което ще направи получените от него резултати достояние на по-широка научна общност.

Целта на работата и основните задачи са ясно формулирани в увода. Считам че задачите са изпълнени и целта е постигната.

Представеният автореферат е в обем от 30 страници. Добре структуриран е и вярно и точно отразява дисертационния труд.

Убеден съм, че представените в дисертацията резултати са лични постижения на докторанта.

5. Лични впечатления

Не познавам лично Александър Трайков. Нямам преки впечатления от научноизследователската му дейност, но от запознаването ми с дисертационния труд и публикациите му мога да го възприема като изявен изследовател, разработил дисертационен труд със значителна експериментална част.

6. Заключение

Като обобщение на гореизложеното, считам, че са изпълнени всички условия и изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и давам с убеждение положителна оценка на кандидата **Александър Насков Трайков**, като предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научната степен „доктор“.

20.04.2017 г.

Изготвил становище:

/доц. Н. Янев/